№ 75 Ausgabe A.

HOMAN

Cena s pierasyłkaj i dastaŭkaj da chaty.

na 1 hod—4 m. 80 fen., na ½ hodu—2 m. 40 fen., na 3 miesiacy — 1 m. 20 f., na 1 mies. — 40 f.

Biełaruskaja Wilenskaja czasopiś

wychodzić dwa razy u tydzień: u aŭtorki i piatnicy.

Adres redakcii: Wilnia, Zawalnaja 7.
Adres administracii i ekspedycii: M. Stefanskaja 23.

Cena Abwiestak·

na 4-aj staranie sa radok drobnymi literam —25 fen.; drobnyje abwiestki pa 5 fen. za słowa. Abwiestki ab śmierci—60 fen. za liniejku drobn. drukam.

№ 75 (167) Hod II. Wilnia. 18 wieraśnia 1917 h. Cena 5 fen. (3 kap.)

Mieńšewiki proci bolšewikou.

Dyktatura Kierenskaho.

17 wieraśnia.

Zachodni teatr.

Front Ruprechta Bawarskaho: U Flandryi, na ŭzbiarežžy mora i na padzinokich adrezkach miž Hutholct i Lis artyleryjskaja bitwa momentami dachodziła da wostraho barabannaho ahnia. U miejscowych styčkach my ŭziali pałonnych. Na paŭnočnym uschodzi ad Arra silnyje atrady anhličan, daŝoŭšyje ŭ načy ŭ niekolkich punktach da našych linij, šybkaj kontratakaj byli adkinuty.

Front niamieckaho Naślednika: Na En, na paŭnočnym uschodzi ad Suassonu, ŭ Šampani i pad Werdenam artyleryjskaja bitwa dajšła wialikaj sily. U niekolkich styčkach uziaty ŭ pałon francuzy.

Warožyje eskadry dwojčy atakawali Kolmar. Jany utracili dwa samalëty. Apryč taho, worahi utracili 16 samalorań.

Uschodni teatr:

Biez pieramien.

PECIARBURH. 16.IX. Tymčasowy urad abjawiu u Rasiei respubliku.

LONDON (Reŭter). Rasiejski tymčasowy urad atrymaŭ wiestku ab areście Korniłowa i jaho hłaŭniejšych supolnikoŭ.

PIECIARBURH. (P.T.A.). 16.IX. U apošniuju noč na zasiedańni rady rab. i sałd. 279 hałasami proci 115 pryniata rezolucija, ŭ katoraj, miž inšym, skazano:

«Učaście buržuazii i kadetoŭ u buncie Korniłowa nie wyzywae nijakaho sumlewańnia. U budučym treba zusim pazbawić ich ułaści i adračysia ad palityki biezadkaznaj koalicii, katoraja abiertaje uradowuju ŭłaść u miejsco, dzie uznimajucca kontrrewolucyjnyje zmowy. Wychad s sučasnaho pałažeńnia mahčymy tolki pry pierachodzi ŭsiej ułaści ŭ ruki rewolucyjnaho proletaryatu i sielanstwa, katoryje pawinny kirawacca hetkimi asnaŭnymi dumkami: 1) apawieščeńnie demokratyčnaj respubliki; 2) addača ŭsich ziamiel, ničoha nie wykliučajučy, sielanskim kamitetam da sazywa ustanoŭčaho sejmu; 3) pierachod da hasu darstwa ŭsich ważniejšych halin pramyślenaści: dabywańnia gazy, metalurhičnaj, kapalniaŭ wuhalla; pastupowy padatak na wialikije kapitały i mieńnie; konfiskacija ŭsich dachodaŭ ad wajny; 4) zniŝtažeńnie ŭsich tajnych umoŭ i predłażeńnie toj-čas ahulnaho demokratyčnaho mira; 5) skasawańnie ŭsiaho, što uciskaje rabotnickuju klasu; skasawańnie kary śmierci na froncì; pawarot poŭnaj swabody palityčnaj prapahandy; apawieščeńnie prawa nacyonalnaao samaapredzialeńnia; rospusk dumu i dzieržaŭnaj ardy; sazyŭ ustanoŭčaho sejmu bez nijakaho adkładu; poŭnaje roŭnapraŭstwo ŭsich hramadzian pierad zakonam».

PIECIARBURH. 16. IX. Rezolucija bolšewikoŭ, pryniataja ŭčora radaj rab. i sałd. 279 hałasami proci 115 hałasoŭ prajšła tolki s pryčyny niabytnaści bolšaj časci členoŭ rady. Na nowym, hetym razam poŭnym zasiedańni rada adkinuła rezoluciju bolšewikoŭ i pryniała rezoluciju mieńšewikoŭ, u katoraj, miž inšym, haworycca:

„Rewolucyjnaja ŭłaść pawinna być wolna ad usielakaj uhodliwaści s kontrrewolucyjnymi buržuaznymi elementami. Z hetaj pryčyny rada trebuje: 1) mahčyma šybkago sazywu ahulnaho zjezdu orhanizowanaj demokracii; da sazywu jaho tymčasowy ŭrad zachoŭwaje swaju ŭłaść u poŭnaj jednaści z demokracijej, katoraja pryzywajecca paddzieržywać urad.

2) Demokratyčnye kruhi nasialeńnia pryzywajucca spakojna ždać sazywu demokratyčnaho zjezdu i ustrymliwacca ad samawolstwa.

Maršałak rady, Čcheidze, zajawiŭ, što demokratyčnaja konferencija adbudziecca ŭ Pieciarburzi nie pazniej 15 śniežnia.

PIECIARBURH (Reŭter). Nowy gabinet składajecca z hetkich piaci ministroŭ: Kierenskij, wajenny minister—Wierchowskij, marski—Wierderewskij, zahraničnych spraŭ—Tereščenko, počt i telehrafoŭ—Nikitin.

PIECIARBURH (P.T.A.). Tymčasowy urad apublikawaŭ zajawu, ŭ katoraj finladzkamu senatu dajecca prawo akančacielnaho ŭładzić rad spraw, katoryje raniej mieŭ prawo razwiazywać wialiki kniaź (car). Pieciarburskamu uradu prynaležyć prawo sazywu i rospusku sejmu, pamiławańnia zasudženych, naznačeńnia hienerał-hubernatara i niekatoryje inšyje.

PIECIARBURH. (Reuter). Matrosy na bronienoscy «Pietropawłowsk» u Helsingforsi rastrelali 4 aficeroŭ, katoryje admowilisia padčyniacca miejscowamu demokratyčnamu schodu i prysiahnuć tymčasowamu uradu. Rewolucyjny kamitet u Helsingforsi i marski minister u asobnaj adozwi surowa sudziać hety gwałt.

HELSINGFORS. Služačyje na miestowaj koncy abjawili zabastoŭku na ekonomičnym hrunci.

PIECIARBURH. (P.T.A.). Minister unutrenych spraŭ apawieščaje, što ad 21 wieraśnia pryjezd u Pieciarburh dapuskajecca tolki na mocy specyalnaho pazwaleńnia.

BERLIN. (W.T.B). Pałonny anhlicki aficer wykryŭ plan anhlickaho uradu na druhuju wiasnu prarwacca ŭ Belhiju cieraz Hołandziju. Unutrenaje pałaženńie Anhlii ad niamieckaj padwodnaj wajny prymušaje pajści na hetŭ darohu s pryčyny niemahčymaści dalej wajewać pry niezdawolstwie rabotnikoŭ.

BERLIN. (W.T.B.). U Atlantyckim akiani, Biskajakaj zatocy i Paŭnočnym mory naša padwodnyje łodki iznoŭ zatapili 4 parachody i 1 parušnik 23000 ton.

WAŠYNGTON. (Reuter) Senat usiemi hałasami pryniaŭ wajenny kredyt na $11^{1}/_{2}$ miljardoŭ dolaroŭ.

PIECIARBURH. (P.T.A.). Tymčasowy urad apublikawaŭ hetkuju zajawu: „Bunt hienerała Korniłowa zatušen. Ale razrucha ŭ armii i pa ŭsiej staranie — ješče wialikaja. Treba ustanawić palityčnuju formu upraŭleńnia dzieržawaj. Bačučy ahulny adnadušny i haračy spohad idei respubliki, wyjaŭleny hetak jarka na maskoŭskim kongressi, tymčasowy ŭrad abjaŭlaje Rasieju za respublikanskuju dzieržawu. Tymčasowy ŭrad addaje ŭsiu swaju ŭłaść piaci ministram, kab zawiaści nanowa ład u staranie i wiarnuć bajewuju zdolnaść armii. Tymčasowy ŭrad wieryć, što ŭžo ŭ najbližejšym budučym jamu udasca ŭciahnuć u swaje rady predstaŭnikoŭ usich elementoŭ, katryje interesy baćkaŝčyny staŭlajuć wyšej za swaje ŭłasnyje".

Wilnia, 8 wieraśnia.

Pakul kaniec wajny, katoraho dahetul nielha dahladzieć, pryniasie nam akančacielnuju razwiazku pytańnia ab budučynie našaho kraju, my pawinny ładzić naše dačesnaje žyćcio tak kab interesy i patreby biełaruskaho narodu byli zdawoleny jak možna paŭniej, — paskolku heta mahčymo pry ciapierašnich nienormalnych warunkach. Woś, heta i pawinno lehčy u asnowu tej nowaj orhanizacii upraŭleńnia zaniatymi niemcami ziemlami Ober Ost, katoraja maje być prawiedziena na hruncie samaupraŭleńnia zhodnie s pastanowaj hłaŭnaj kamisii Reichstahu.

Dahetul okupowanyje ziemli byli razdzieleny na try Verwaltung'i: Biełastok—Hrodnia, Litaŭen i Kurland. Kali Verwaltung Kurland abnimaje čysta łatyšski abšar, a Biełastok-Hrodnia — Biełaruski, dyk Verwaltung Litaŭen stanowić nacyonalnuju miešaninu: apryč palakaŭ i žydoŭ, katoryje žywuć takže i pa ŭsim našym kraju, siudy ŭchodzić blizka ŭsia etnohrafičnaja Litwa i častka ziamli Biełaruskaj. Hetak u miežach niamieckaj okupacii biełarusy akazalisia razdzielenymi na dźwie niaroŭnyje časci, i pad toj čas, jak bolšaja čaść wydzielena ŭ Verwaltung Biełastok-Grodnia, mienšaja — ŭ miežach Verwaltung Litauen. A tym časam i ŭ Biełastoččynie, i u Hrodzieščynie, i ŭ Suwalščynie, i ŭ Wilenščynie interesy i patreby biełaruskaho narodu — zusim tyje samyje, i, kab ich prawilna zdawoliwać, biełarusy nie pawinny być razdzieleny, a złučeny razam. Tolki tady možna budzie prawiaści adnarodnuju administracyjnuju systemu na etnohrafična-biełaruskaj ziamli, što asabliwa ważna u sprawie školnaj, u sprawie padhatoŭki wučycieloŭ dla biełaruskich škoł, urešci — u sprawie spadziewanaho narodnaho predstaŭnictwa. Tolki tady hetyje paŭtara miljona biełarusaŭ, katoryje addzieleny ad rešty Biełarusi wajennym frontam, pačujuć swaju jednaść i, ŭ poŭnaj świadomaści swajej mocy i swajho prawa, zdalejuć šybka pajšci pa darozi da poŭnaho kulturna-nacyonalnaho adradžeńnia.

Biełarusy razumiejuć, što pry ładżeńni nowaho upraŭleńnia ziemlami Ober Ost pawinna być zwierniena uwaha nia tolki na toje, što dzielić ich na časci (nacyonalny razdzieł), ale i na toje, što ich złučaje. A złučaje ich pierš za ŭsio jednaść krajowaj haspadarki jednaść tarhowa-pramyšlenaj orhanizacii, — naahuł, jednaść ekonomičnaho žyćcia, wytworenaja pryrodnymi, gieografičnymi warunkami i ŭsiej minuŭščynaj našaj Baćkaŭščyny. Urešci, biełarusoŭ i litwinoŭ złučaje supolnaje serca kraju: Wilnia, katoraja była stalicaj Biełarusi i Litwy na tolki ŭ časach niezaležnašci Wialikaho Kniažtwa Litoŭskaho, ale i praz uwieś doŭhi peryod padniawolnaho žyćcia — ažno pa sia-

hońniašni dzień, — Wilnia, dzie razwiwalisia pieršyje biełaruskije i litoŭskije nacyonalnyje orhanizacii, dzie jany najbolš enerhična pracujuć i ciapier, hdzie biełarusy i litwiny zdaŭna napružajuć swaje siły u zmahańni s supolnymi worahami abodwych narodaŭ. I biełaruskaje hramadzianstwo razwiazku pytańnia ab rowaj orhanizacii Kraju na čas wajny bačyć u prawiadzieńni administracyjnaj jednaści ŭsich ziamiel Ober Ost'a — s tym, kab dziela prawilnaho zdawoliwańnia kulturna-nacyonalnych patreb usiaho roznaplamionnaho nasialeńnia hetkaja «Litwa» ŭ miežach okupacii była pabita na try nacyonalnyje okruhi — biełaruski, litoŭski i łatyšski pawodłuh matčynaj mowy žycharoŭ. Tolki na hetkim hrunci možna pahadzić interesy Kraju, jak ekonomična-haspadarčaho kompleksu, z interesami kožnaj pražywajučaj u jaho miežach nacyonalnaści.

Pišučy hetyje słowy, katoryje znachodziać haračy wotklik u pierewažywajučaj bolšaści našaho hramadzianstwa, my majem nadzieju, što hołas biełarusoŭ budzie acenien, jak maje być, u imia apawieščenaho okupacyjnymi ŭłaściami pryncypa roŭnapraŭstwa ŭsich nacyonalnaściej kraju.

Bankructwo Korniłowa.

Telehrama s 13. IX apawieščaje, što uzniaŭšajasia kontrrewolucija ŭ Rasiei pad kiraŭnictwam Korniłowa nieŭdałasia. Kierenskij, katory pryniaŭ na siabie hłaŭnuju kamandu, u prykazie pa armii i fłoci miž inšym piše:

«Biazmyślnaja sproba buntu, ŭčynienaja byŭšym hłaŭnakamandujučym i žmieniaj hienerałoŭ, zusim nieŭdałasia. Winawajcy addadzieny pad rewolucyjny sud. Armija i fłot, usie hienerały, admirały, aficery, sałdaty i matrosy, katorye stajać suproć strašennaho woraha, astalisia wiernymi swaim pawinnaściam pierad baćkaŭščynaj i zakonnym uradam».

U inšaj telehrami s Pieciarburha, piaredanaj Reŭteram, čytajem, što, pawodłuh zajawy ministra pracy, «skandalnaje predpryjemstwo Korniłowa zbankrociłosia, i jaho hłaŭnaja kwatera paddałasia».

Urešci, «Izwiestija» s 13. IX pišuć, što Korniłow zhodziŭsič jawicca na rewolucyjny sud, katory maje sudzić jaho za orhanizaciju buntu.

Padajučy-tut hetyje wiestki, my pawinny adznačyć, što ŭsie jany dajšli z Rasiei pad cenzuraj tymčasowaho uradu i mo' rysujuć pałažeńnie ŭ bolš rožewych kolerach, čym jano jość. Hetak, pobač z imi dajšła wiestka ab nowym buncie, katory padniaŭ kazacki hetman Kaledin u Rostowie nad Donam, zahadaŭšy areštawać tamtejšuju radu rab. i sałd., s čaho widać, što nieŭdačaj Korniłowa kontrrewolucyjny ruch nie zakončen. Jasna tolki adno: što predpryjemstwo Korniłowa pa praŭdzi zbankrociłosia, a tymčasowy ŭrad dajšoŭ znamienitaj pabiedy. Ale stanoŭčaj zajawie Kierenskaho ab «razwlazcy rewolucii biez pralićcia krywi» tymčasam poŭnaj wiery dać nielha.

Samo saboj razumiecca, što dalejšy chod prypadkoŭ u Rasiei budzie zaležać ad układu ahulna-palityčnych warunkoŭ. Čym daŭžej tryważe wajna, čym ciažej pierenasić jaje narodnym massam, tym bolš uzmacowywajecca hrunt dziela nowych kontrrewolucyjnych wystupleńnioŭ. Monarchisty starajucca wykarystać prybitaje nastrajeńnie narodu s pryčyny wajny i jaje cižaroŭ, puskajučy miž ludźmi dumku, bytcym car, wiarnuŭšysia na tron, daść «chleba i mir». I kožyn dzień wajny daje tolki šyrejšaje pole dla padobnaj ahitacii za monarchizm. Heta tymčasowy ŭrad pawinien zrazumieć. Wystupleńnie Korniłowa, choć i nieŭdaŭšajasia, heta hroznaje «memento!» (pomni!), katoraje pawinno pakazać rewolucyjnaj Rasiei, što ihrać na «pabiednaj wajnie»—nielha. Rewolucyjnaja demokracija pawinna ciaśniej zhurtawać swaje siły, pawinna zrazumieć, što jaje sajuźniki, zastupaŭšyjesia za Korniłowa i monarchistyčnyje plany jaho, dumajuć nie ab karyści Rasiei, a ab swajej asabistaj, što ŭrešci, paddzieržka, akazanaja imi paŭhodu tamu nazad sprawie rewolucii, tłumačycca tym, što Anhlija bajałasia, kab car Mikałaj nie prystaŭ na separatny mir z Niamieččynaj. My majem nadzieju, što pazycija, zaniataja Anhlijej i Francijej u moment wystupleńnia Korniłowa, rasčynić wočy ŭsiej rewolucyjnaj Rasiei, i jana ćwiorda zažadaje ad swaich sajužnikoŭ čym chutčejšaho zamireńnia.

I. M.

Cennaje adkryćcie.

Usia biełaruskaja literaturnaja spadčyna z minuŭšych wiakoŭ, asabliwa s taho času, kali Biełaruś žyła niezaležnym žyćciom u składzie Wialikaho Kniažstwa Litoŭskaho i kali biełaruskaja mowa była uradowaj mowaj biełaruska-litoŭskaj dzieržawy, dajšła da nas u drukawanych knihach i rukapisach napisanaja «kirylicaj», značyć, tymi literami, katorymi byli pisany ŭsie starasławianskije pamiatniki piśmienstwa i katoryje lahli u asnowu prawapisma biełasusoŭ, ukraincoŭ i wialikarusoŭ, atrymaŭšy nazwańnie «ruskaho» piśma. Z hetaj pryčyny na samym sposabi zapisywać biełaruskije zyki «kirylicaj» bačym silny śled stara-sławianščyny: zamiest zapisywać słowy tak, jak biełarusy ich papraŭdzi wymaŭlali, daŭnyje biełaruskije piśmienniki pisali ich pawodłuh prawił carkoŭna-sławianskaj hramatyki. Jak wiadoma, biełaruskaje o i e, kali z jaho zyjšło udareńnie na susiedni skład, maje tendenciju «akać»: my kažem «stół» i «stałá», «zieleń» i «zialòny» i. t. d. Carkoŭna-sławianskaje prawamismo hetaj asobiennaści biełaruskaj mowy nie pryznawało i pisało o i e pry ŭsich admienach słowa i ŭdareńnia. Hetak sama biełarusy pieranieli ad carkoŭna-sławianščyny sposab zapisywać ć (c miahkoje) literaj t (ТЬ) i zamiest dz pisali prosta d, bo ŭ sta-sławinskaj mowi zyk dz nie spatykajecca.

Na hetym hrunci uzniałasia zusim nieprawilnaja dumka, bytcym u XIV, XV, XVI, XVII, XVIII stalećciach biełaruski jazyk pawodłuh swajej wymowy ničym nia rožniŭsia ad carkoŭna-sławianskaho. Darma takije surjoznyje rasiejskje wučonyje, jak Karskij, Šachmasow i inšyje, dawodzili, što dumka heta — płod niedarazumieńnia, bo ślady «akańnia» i užywańnia dz i ć zamiest miahkaho d i miahkaho t wyjaŭlajucca bolej abo mieniej wyrazna ŭžo ŭ najstarejšych pamiatnikach biełaruskaho piśmienstwa: predstaŭniki «abrusicielnaho» kirunku, pastawiŭšyje sabie zadaču dawiaści, bytcym nijakaho biełaruskaho narodu, admiennaho ad wialikarusaŭ, nikoli nie było i nima, na hetym niedarazumieńni apirali ŭsie dokazy swaje proci prawoŭ biełarusaŭ na samabytnaje kulturnaje razwićcie. A śledam za imi iduć i pa siahońniašni dzień worahi biełarusoŭ inšych nacyonalnaściej, dawodziačy u pseŭdo-nawukowych traktatach, bytcym u Wialikim Kniažstwie Litoŭskim uradowaj mowaj była nie biełaruskaja, a... carkoŭna-sławianskaja mowa!

Sama saboj razumiejecca, što dla kožnaho, chto znaje staruju carkoŭna-sławianskuju mowu i chto čytaŭ staryje akty, pisanyje ŭ Biełarusi, abo chacia-by „Litoŭski Statut", jasna, što jak składnia, tak i ŭsie słowy ŭ ich—čysta biełaruskije. Kab že skončyć z niedarazumieńniem ab wymowie dz i ć i ab „akańniu", my paznajomim našych čytačoŭ z najnawiejšym adkryćciem u biełaruskaj filologii: da nas dajšoŭ pamiatnik pisanaj biełaruskaj mowy, napisany nie «kirylicaj», a bolš bahatymi u znaki arabskimi literami, i tut zusim jasna wystupaje toje, čaho nie wyražajuć pamiatniki, pisanyje „kirylicaj".

Adkryćcie hetaje zrabiŭ wiadomy biełaruski pracaŭnik na niwie historyi i archeologii našaho kraju, p. Iwan Łuckiewič. Jamu ŭdałosia razdabyć u Sorak Tatarach, pad Wilniaj, ad miejscowaho mułły tatarskuju światuju knihu „Aj Kitab" (čy „Kicioŭ"), ŭ katoraj duchoŭnyje śpiewy i malitwy zapisany arabskimi literami, ale pa-biełarusku — s pryčyny taho, što tatary ŭ našym kraju, žywučy tut ad XV stalećcia, zusim zabylisia rodnaj mowy i haworać miž saboj pierewažna pa biełarusku. Kniha heta — pisanaja i siahaje XVII stalećcia. Pry pomačy maładoha niamieckaho filoloha-oryentalista, p. Baneta, katoraho wajna zakinuła ŭ Wilniu, knihu hetu ŭdałosia rasčytać, i z jaje zrobleny wypisy, katoryje zusim jasna pakazali:

1.) užywanaje ŭ „kirylicy" t miahkoje (ТЬ) čytajecca, jak ć: „šeść", „znaci i wiedaci", „ad ciebie nam usim pryčyna maje być" i t. d. Pawodłuh zajawy p. Baneta, tut sumlewacca zusim nielha, bo pa arabsku znak c krychu padobny da s, ale rezka roznicca ad t.

2.) carkoŭna-sławianskaje d miahkoje zapisywajecca asobnym znakam, katory rezka roznicca ad arabskaho d ćwiordaho i može čytacca, jak dz: „ludzi", „miesiac i słonca uzydzie i zajdzie", „dziejała", „świetłaści niewidzieli", „prawdziwyj pan" i. t. d.

3.) tam, dzie ŭ „kirylicy" zamiest ŭ staić w, u arabskaj zapisi časta spatykajem u: „usia", „učuješ", „uzydzie", časam „išou", ale ŭ kančary, naahuł, čaściej udzieržywajecca w.

4.) „akańnie" wystupaje zusim wyrazna: „taja abietnica, što abiecaw", „dojdzieš hetaj nočy da taje abietnice", „abačyš Pana Boha", „pryazdobić", „astatnij", „ničoha", „za raskazaniem", „toje słowa", „prarok", „nad prarokam", „sabaki", „miesiac i słonca" i. t. d.

Heta—hłaŭnyje wywady s tych adryŭkoŭ, katoryje wypisaŭ łacinskimi literami p. Banet. Samo samoj razumiejecca, što pry dalejšych dośledach heta kniha daść niezwyčajna bahaty materjał z biełaruskaj fonetyki, ale i s taho, što jana ŭžo dała, my bačym zusim jasna, što fonetyčnyje asobiennaści sučasnaj žywoj biełaruskaj mowy zusim wyrazna wystupali ŭ časi, kali byŭ pisan „Aj Kitab",—značyć, u XVII stalećci, dy tolki ŭpływ carkoŭna-sławianščyny na staroje biełaruskaje prawapismo zrabiŭ toje, što „kirylica" nie wyražała hetych asobiennaściej. I nia može być nijakaj sporki ab tym, što pisańnia „kirylicaj" biełarusy čytali zusim tak sama, jak my čytajem nowyje biełaruskije pisańnia.

A. N.

I. Mityčnyje i abradawyje pieśni:

4) Jurjeŭskaja.

(Hladzi u № 66—74 «Homana»).

A Jurjewa maci,
Bože miły (*paśla kožnaj strofki*).
Pa niebie chadziła,
Z Jurjem hawaryła:
„A Jurju, moj Jurju,
„Padaj Piatru kľučy
„Ziamlu admykaci,
„Trawu wypuskaci,
„Trawu wypuskaci,
„Statak nakarmiaci,
„Ludziam na zdaroŭje
„Zimie biezhałoŭje".
A našamu panu
Na dobru pasmysnaść.

5) Kustówuja.

I.

Na Hranaj niadzieli rusałki siadzieli,
Rana, rana, rusałki siadzieli *(prypieŭ)*.
Prasili rusałki u dziewak saročak,
U dziewak saročak, u maładzic namietak.
„Dziewački—siastryčki, dajcie nam saročki.
„Choć jany paskonny, kab byli dadziony,
„Choć jany taŭścieńki,
„Kab byli bialeńki,
„Rana, rana, kab byli bialeńki.

II.

Pawiadu rusałku z boru da boru,
Rana, rana, z boru da boru *(prypieŭ)*.
Z boru da boru, ŭ zialonu dubrowu;
U zialonu dubrowu, ŭ jadranoje žyto,
U jadrenym žycie tam rusałcy žyci,
Rana, rana, tam rusałcy žyci.

III.

Dy cieraz siało Bahdanoŭskaje
Išło wojsko ŭsio-ž dziawockaje.
Išli ludzi ŭsio dziwilisia,
Što ŭ nas kusty ŭsio klanowyje,
A wianočkiž ŭsio perłowyje,
Oj kusty, kusty klanowyje,
A wianočki biarozawy!

6) Kupalskije.

I.

A siadzić Kupał na płocie,
U jaje hałoŭka ŭsia ŭ złocie.
Dy prosić u Boha pahody:
„A daj-že, Bože, pahody
„Dy na tuju nočku wiasiołu!
„Dy buduć muzyki ihraci,
„Dy buduć małodki śpiewaci,
„Dy buduć dziewački hulaci".

II.

Kupalle, Kupalle,
Dzie-ž ty zimu zimawało,
Dzie-ž ty leto letawało?
„Zimawało u pierejku,
„A letawało u zielejku".

III.

Išło Kupalle siałom, siałom —
Kupała na Iwana! (*prypieŭ*).
Zakryŭšy wočy piarom, piarom!
Stali ludzi dziwicisia,
Stało Kupalle swarycisia:
„Jakije wy, ludzi, dziŭnyje, dziŭnyje!

U Wilni i wakolicach.

—•—

× **Palityčny mitynh.** U niadzielu, 16 wieraśnia adbyŭsia ŭ sali Rabotnickaho Klubu wializarny schod, u katorym pryniali učaście predstaŭniki socyalistyčnych i demokratyčnych kruhoŭ biełaruskaj, litoŭskaj, polskaj i žydoŭskaj nacyonalnaściej. Sabrałosia bolš 1.000 asob. Ad kožnaj nacyonalnaści wystupali nia mienš dwoch pramoŭcaŭ. Pramaŭlali i dwoje biełarusoŭ, dy dwoje uwajšli u skład prezydium'a mitynha.

Padrobnuju sprawozdaču s pryčyn techničnaho charakteru damo ŭ čarodnym numery.

× **Litoŭskije schodki.** U subotu, 9 wieraśnia, adbyŭsia litoŭski schod u sali pry Waronniaj wul. 5.

Pieršy pramoŭca, d-r Domaševič, skazaŭ, što ŭ Litwie jość try kirunki. Litwiny pierakonany, što ich nacyonalnyje interesy ciahnuć ich na zachod, palaki hladziać na pałudzień, žydy — na ŭschod. Ab biełarusach jon nie ŭspaminaŭ. Paśla pramoŭca hawaryŭ ab rezolucii, katoraja budzie padadziena orhanizacyjnym kamitetam ładženaj konferencii. U hetaj rezolucii haworycca, što Litwa pawinna być niezaležnaj dzieržawaj u zwiazi z Niamieččynaj; pry hetym Niamieččyńnie maje być dadzieno prawo na wajennuju konwenciju, stratehičnyje darohi, i t. d. Dalej Domaševič hawaryŭ, što, pawodłuh lohiki, litwinom lepiej zwiazacca s peŭnym zachodam, čym z niapeŭnym uschodam. «Ab hetym pytańni treba budzie ješče dobra padumać, ale heta daroha — jadynaja».

«Lietuvos Aidas» piše, što hetymi dniami ŭ Wini adbudziecca zjezd litoŭskaj intelihiencii z roznych miejsc Litwy. Na im budzie hutarka ab ciapierašnim pałažeńni i budučynie Litwy.

× Karespandencii dla „Homana" pa biełarusku. Usie karespandencii dla «Homana» treba pasyłać cieraz niamieckuju wajennuju počtu hetak:

> **Presse-Stelle Ob Ost IV**
> **für Zeitung „Homan"**
> **Wilna.**

Hetak adresujučy, samyje karespandencii i literaturnyje twory možna pisać pa biełarusku.

× **«Wypisy z biełaruskaj literatury, addzieł II. Duchoŭnyje pieśni».** Hety nowy sšytak wyjšoŭ z druku i pradajecca pa 20 fen. za egzemplar.

× **Wilenskaja žydoŭskaja dramatyčnaja družyna** ihraje ciapier u Waršawie ŭ tamtejšym žydoŭskim narodnym teatry.

× **Jubilejny wiečar Rejzina.** Žydoŭski Kulturny sajuz u dzień 25-tetniaho jubileju žydoŭskaho piśmiennika Rejzina ładzić wialiki muzykalna-dramatyčny wiečar.

× **Žydoŭski** sajuz pracaŭnikoŭ štukarstwa psosić achwiar knihami dla jaho knižni, Wialikaja wul. 35.

× **Prymusowaja ačystka ad wošy.** Stadthauptmann zahadaŭ, kab usie stałaŭniki narodnych strawień ačyščalisia ad wošy. Chto paśla naznačenaho terminu nia budzie mieć świedoctwa ab ačystcy, tamu nia buduć wydawać strawy.

Dziela akuratnaj ačystki i dezynfekcii haspod, dzie razam žywie mnoha ludziej, žycharoŭ apošnich pa zahadu Stadthaŭptmanna pawodłuh patreby buduć pierewadzić ŭ karantynny tabor na Antokali, dzie buduć ich ačyščać ad wošy adnačasna z ačystkaj i dezynfekcijej ich kwatery, kudy jany paśle mohuć wiarnucca. Usio heta budzie trywać ad 8 da 10 dzion; u hetym časi buduć im wydawać tamže strawu pa tannaj canie, a biednym — darma.

× **Žydoŭskije światy.** Sioleta žydy światkujuć swaje wosiennyje światy ŭ hetkije dni: 17, 18, 26 wieraśnia i 1, 2, 8, 9 kastryčnika.

× **Kaniec letniaho času.** U načy s 16 na 17 wieraśnia a 3 hadzinie ŭsie hadzinniki pierestaŭleny na hadzinu nazad.

× **Zima idzie!** Ciopłaja para hodu ŭžo minuła. Ani siniaje niebo, katoraje ješče časami widać, ani sonce, kataraje časam u pałudzień hreje, jak u letku, nie pawinny ašukać nas naščot prychodu zimy. Chałodnyje nočy i husty tuman, katory na ranicy pakrywaje wakolicy, napaminajuć nam ab jej.

× **Zbirajcie kaštany:** u ich jość šmat hetkaho cennaho ciapier aleju.

× **Konfiskowanaja karowa.** U adnaho s tutejšych žycharoŭ skonfiskowana biazkłubaja čorna-biełaja karowa. Waładzielec može zwiarnucca u kryminalnuju paliciju, Dominikanskaja 1, pakoj 89.

× **Temperatura.** Najwyszejszaja i najniżejszaja temperatura za aposznije dni była pawodłuh Celsija):

	najwysz	najniž.
12—13	+ 18°	+ 10,°
13—14	+ 15,5°	+ 7,°
14—15	+ 14°	+ 8,°
15—16	+ 15°	+ 8,°

Z USIAHO KRAJU.

BIEŁASTOK. Na chlebnyje karty na poŭšasta miesiaca wydajuć na dušu 3 pudy bulby pa 8 fen. za funt. Kali-ž bulbu buduć brać pa-miesiačna z miestowych kram, dyk cena jaje budzie 10 fen.

U tuju sieradu ŭ miestowym parku na karyść wučycielskaj straŭni było naładžëno dziciačaje hulańnie z wajennaj muzykaj.

Ad 1 wieraśnia ŭ płaty miestowy okruh za doktara dla biednych zamiest p. Kuryckaj naznačen d-r Menkė.

BIEŁASTOK. U pazaprošłuju niadzielu adbyŭsia zbor na karyść dziaciej. Prytułak dla dziaciej imi Pereca naładziŭ pradažu kwietak na wulicach. Kwietki pradawalisia samimi dziaćmi. Zbor daŭ značnuju sumu.

BIEŁASTOK. U tuju sieradu, ŭ pałudzień, na Sažałkowaj wulicy zaharełasia załožanaja 50 hadoŭ tamu nazad fabryka sukna „Filipa naśledniki". Ahoń šyryŭsia. Pažarnaja kamanda prymušena była tolki nie dawać ahniu pašyracca dalej. Usia fabryka z mašynami i ŭsiemi zapasami zhareła da tła. Arendar fabryki, pačaušaj rabić tolki 5 dzion tamu nazad, maje straty kala 200.000 m. Pryčyna pažaru nia wyjaśniena.

BAŽEŠKI (?) pad Biełastokam. U časi nawalnicy, kali pastuch ukryŭsia ad daždžu, tut ukrali s pašy adnaho kania, katoraho pawiali ŭ Biełastok, dy tut pradali. Adnak, kupcy ŭbajalisia swajej kupli i, bajučysia palicii, wyhnali kania na wulicu. Koń doŭha hulaŭ pa wulicach, pakul jaho nie spajmała palicija, katoraja i addała kania waładzielcu, prybiehšamu ŭ Biełastok zajawić ab kražy.

HRODNIA. Siudy hetymi dniami prychodzić wahon cukru. Hrodzienskaja mineralnaja wada „Grodnaer Sprudel" nia budzie dalej pradawacca s pryčyny niedastačy korkaŭ. Hetak biełaruskaja mineralnaja wada pujdzie ŭ chod tolki paśla wajny.

Usie trupy paŭšaj žywioły treba addawać u miestowuju bojniu. Łupić z ich skuru za mieżami bojni sroha zabaronieno.

Tut wyjaŭlajecca wialikaja niedastača papiros, cyhar i tytunu. „Grodn. Ztg." radzić... kuryć jak najmienš! Jana tak sama radzić bieražliwa užywać drewo, torf, wuhalle, tłustaść dziela mazi i gazu, bo zimoj usiaho hetaho nia budzie.

Kooperacyjnyje piekarni služačych u niamieckich uradach i rabotnikoŭ fabryki tytunu Šerešewskaho wydajuć chleb tolki swaim členam; staronnim asobam chleba nie pradajuć.

Na tawarnaj stancii wykryli skryni sa skuraj, pšonnaj mukoj i ahurkami, katoryje mieli być wywiezieny z miesta kontrabandaj. Usie hetyje tawary skonfiskowany.

HRODNIA. Kamisija dziela ustanoŭki cen zasiedaje ŭ starym ratušu ad 5 da 7 hadz. paabiedzi i prynimaje skarhi nasialeńnia na rynkowyje ceny. Jana takže nahledaje nad kontrabandnym wywazam spažyŭnych praduktoŭ, u tym liku — wywozam nawat muki z miestowaho okruha.

Pawietowy wastroh pry Palicejskaj wulicy budzie šmat rassyren i abiernien u akružny wastroh. Budynak staroha wastrohu pry Mastowaj wulicy pamieščaje tolki 33 dušy, a dwa budynki pawietowaho — 319. Nadalej że ŭ wastrozi budzie miejsco na 600 areštantoŭ, i jon budzie adnym z najwialikšych u kraju. Pry wastrozi majuć być założeny ramieśnickije warštaty.

BIELSK. Prawasłaŭnyje žychary Bielskaho pawietu doŭhi čas astawalisia biez relihijnaj pomačy, bo rasiejcy adstupajučy wywiažli s saboj usich świaščenikoŭ. Niamieckije ŭłaści z hetaj pryčyny prysłali siudy z Hrodni świaščenika Kowalowa dziela wypaŭnieńnia abradoŭ i służby Božaj. Św. Kowalow prybyŭ praz Biełastok, uročysta spatykany prawasłaŭnymi parachwijanami, katoryje prawodzili jaho ŭcerkwu, dzie čekała tysiačnaja hramada, nia mieŭšaja u siabie świaščenika bolš za dwa hady. U cerkwi adsłužyli uročystuju imšu, na katoraj byŭ Kreishauptmann. Biełarusy spatkali zahad niamieckich ułaściej s padniatym nastrajeńniem.

WOUKAWYSK. 5 i 9 wieraśnia „grono amatorskie" ustroiło ŭ sali žydoŭskaho artystyčnaho kružka „dziela polskaho nasialeńnia" (?!!) dwa lubicielskije spektakli.

LIDA. U tutejšych wakolicach iznoŭ uznialisia kradzieży kaniej, katorych paśla za biazcenak pradajuć dalej. Treba napomnić, što hetkije kupli wyzywajuć nia tolki konfiskaciju kaniej, ale i wysokije štrafy hrašmi.

„Jaž bačyła naddziŭniej taho:
„A ŭ bałoci na kałodzi, na kałodzi,
„Tam wiesna krasna krosny tkała,
„A rak-niebarak ceŭki sučyŭ,
«Ceŭki sučyu piańkowyje
„Na krosiency šaŭkowyje.
„A płotačka skače, nitački wiaže".

7) Letnije.

I.

Kascy kosiać, Boha prosiać:
Daj Bože pahodańku!
Na našu rabotańku sieno pakasici,
Da domu zwazici.

II.

Oj, za lesam, — boram kruhło pole;
A tam dzieŭčatko pšanicu pole;
Oj, pole, pole, pieraboraje,
Pierabor-zielle za płot kidaje.
Kidaje, kidaje — chaj wada niasie,
Dzie moj Sciepanka woły pasie!
Oj, pasie, pasie horeńkami,
Dzieŭče-ž płače ślozańkami.

III.

Oj rakoj-rečkaj čowien pływie,
A ŭ tym čaŭnočku biełу małojčyk.
Kudziercy češe pieračešywaje:
Pływiecie, kudry, da majej miłaj,
Pasłuchajcie, što miła kaže,
Ci spaminaje, ci praklinaje?
—„Oj miły moj hłumiŭsia mnoj:
Siejaŭ pyłyn na maim sercy,
Dy kłaŭ ahni na maich plečach,
Rabiŭ skrypki z maich ručak,
Uwiazywaŭ kania do maich žonek,
Puščaŭ rečki z maich wočak!"
—„Miłaja maja, niepraŭda twaja:
Ja siejaŭ pałyn u čystym poli,
Ja kłaŭ ahni u ščyrym bory,
Uwiazywaŭ kania da biełaj biarozy,
Ja puščaŭ rečki kryničnyje
I rabiŭ skrypki z biełaj lipki".

8) Zažynkowyje.

I.

Ranicaj, a prychodziačy na niwu.

„Dobrydzień Hospadu Bohu,
Žytu jadranomu, Haspadaru Palawomu!"
—„Zdaroŭ, zdaroŭ, žniei maładyje,
Siarpy załatyje".

Wiečaram, idučy z niwy.

„Dobranač Hospadu Bohu,
Žytu jadranomu, Haspadaru Palawomu"!
—„Na zdaroŭje, žniejki maładyje,
Siarpy załatyje!
Prychadzicie zaŭtra paranieńka,
Jak soniejko ŭzojdzie:
Ja-ž taho lublu, chto rana prychodzie,
Pozna u dwor adychodzie;
Ja-ž taho nie lublu, chto pozna prychodzie,
Rana u dwor adychodzie.

II.

Pole majo šyrokaje, žyto majo jadranoje!
Nieskim staci pastajaci,
Žyto jadranoje pažynaci.
Bratcy maje pa zasłužžu,
A siastrycy pa zamužžu!

III.

Hawaryło jadranoje žyto,
U čystym poli, stoja — hawaryło:
Nie mahu ja ŭ poli stajaci,
Kałośsiem machaci — nie mahu ja!
Tolki mahu ja, a tolki mahu ja
U poli kapami ŭ humnie stapami —
tolki mahu ja!

KOWNA. Stadh auptmann zahadaŭ wiarnuć hramadam kowienskaho pawietu ich ručny,e mł yny — kožnaj ad 1 da 4. Prośbu ab w ydaču treba padawać aficeram haspada rskaho addzielu, abo starastam.

Dwa tydni tamu nazad u Koŭni prapała z baćkaŭskaj chaty pry 2 Miaščanskaj 5 Zofija Mont wiłło, 9 hadoŭ.

KOUNA. Kala parachodnaj prystani ŭ tuju sieradu a 9 hadz. ranicaj wyciahnuli z wady trup kabiety ad 30 da 40 hadoŭ, adziety ŭ ispodniuju spadnicu, bluzku i bieluju saročku z rasiejskim wajennym klajmom.

TRAKIŠKI. Kala hetaj stancii zhareła budka wartaŭnika s chlewam i pawietkaj. Pažar uzniaŭsia biazsporna ad iskry s prachodziŭšaho mima parawozu.

ŽUBURO, marjampolskaho paw. Jazepa Bužuckaho, 15 hadoŭ, pracawaŭšaho ŭ tartaku, zachapiŭ pojas, i ŭ jaho ciažka pakalečyło ruki ad łokcia da pleča.

CHORONŽYCY, marjamp. paw. Tutejšy starasta braŭ chabary za zamienu parwanych paš; atoŭ Ob Ost pa 100 m.

U adnaho sielanina jon uziaŭ 40 rub., hroziačy daniaści na jaho za pradažu kania biez pazwaleńnia. U dwoch druh'ch sielan jon uziaŭ pa 15 rub. Mirawy sud zasudziŭ jaho na hod u wastroh za toje, što, biaručy chabary, jon padrywaje pawahu niamieckaho uradu.

LIBAWA. Handlary Baruchson i Berger z Hazenpotu byli zadzieržany žandarami pierawoziačy z Litwy 5 pudoŭ myła, 10 boček natru i kala 4 pudoŭ skury. Baruchsona zasudzili za heta na 300, a Bergera — na 200 m. štrafu. Handlar Petel, ipa zahadu katoraho Berger wioz kontrabandu, zasudžen tak sama na 200 m. štrafu.

RYHA. „Deutsche Bank" u Berlinie adkrywaje tut swoj addzieł. Urad niamieckich tarhowych pałat pastanawiŭ tak sama adkryć tut addzieł, — šosty ŭ našym kraju.

U Polščy.

BERLIN. Impieratar zwiarnuŭsia da waršaŭskaho hienerał-hubernatara Bezelera z reskryptam, u katorym miž inšym kaže:

„Ješče nie pryjšoŭ čas, kab Karol pakryŭ nowym bleskam staruju polskuju Karonu i kab narodnyje predstaŭniki, wybranyje na asnowie ahulnaj i biezpaśredniaj padačy hałasoŭ, pačali swaje zasiedańnia na karyść baćkaŭščyny. Ale ŭžo ciapier my chočem addać dzieržaŭnuju ŭłaść u ruki nacyonalnaho uradu, a prawy i interesy narodu buduć dawiereny nowaj pašyrenaj dzieržaŭnaj radzie. Okupacyjnyje ŭłaści zachawajuć siabie tolki tyje prawy, katoryje patrebny s pryčyny wajennaho stanu".

WARŠAWA. Niamiecki i austryjacki hienerał-hubernatary apublikawali apawieščeńnie, ŭ katorym, miž inšym, haworycca:

„Sajuznyje urady bačuć u rehienckaj radzie sposab nia tolki dać polskaj dzieržawie predstaŭnictwo, ale i padhatowić budučuju monarchiju. Rehienckaja rada da pryzwańnia monarcha ličycca najwyšejšym predstaŭnictwam polskaj dzieržawy. Pieršaja jaje zadača—naznačyć maršałka ministroŭ. Kab zdawolić žadańnie i patreby polskaho narodu, budzie wierniena dzieržanaja rada ŭnowaj, pašyrenaj formie i s šyrejšymi prawami. Jana budzie pradwieśnikam polskaho sejmu. Daŭniejšaja dzieržaŭnaja rada mieła daradčy hołas; ciapierašniaja budzie mieć i prawo wynasić pastanowy. Dzieržaŭnuju radu budzie sazywać rehienckaja rada".

BERLIN. Uradowaja „Nordd Allg. Ztg." piše:

„U jakich hranicach i ŭ jakaj formie dzieržawa ŭ miežach ciapierašniaho hienerał-hubernatarstwa akančacielna sformujecca, budzie pastanoŭleno tolki paśla mira".

WIESTKI Z RASIEI.

LONDON. „Daily Cronil" piše: „Padnimajecca pytańnie, ci ciapierašniaja Rasieja daśpieła ŭžo dzieła demokratyčnaj formy upraŭleńnia? Z upadkam samadzieržawija Rasieja zachwareła na takije chwaroby, katorych raniej nie znała. Rasieja stanowicca ŭsio bolšym cižaram dla sajuźnikoŭ».

KOPENHAGA. Rasiejski urad zahadaŭ pačać śledztwo ŭ sprawie buntu proci b. hłaŭnakamandujučaho Kornilowa, načalnika paludzienna-zachodniaho frontu hien. Dzienikina, načalnika hieneralnaho štabu Łukomskaho, hienerałoŭ Markowa i Kišlakowa.

ŠTOKHOLM. „Izwiestija", orhan rady rab. i sałdat., pišuć:

Korniłow zajawiŭ, što jon hatoŭ jawicca na rewolucyjny sud s pryčyny abwinieńnia ŭ orhanizacii buntu.

Minister unutrenych dzieł zajawiŭ, što Korniłow pawinien być pakaran wielmi ciažka, i ŭrad nia zrobić ničoha, kab zmiahčyć karu.

Tereščenko zahadaŭ, kab 4-ja Duma była toj-čas raspuščena za toje, što jana spahadała wystupleńniu Korniłowa.

LONDON. „Daily Mail" danosić s Pieciarburha:

„U časi apošniaho kryzisa tymčasowy urad akazaŭsia dužejšym, čym sam dumaŭ. Bolšaja čaść narodu stała za jaho. Ad pačatku rewolucii tymčasowy ŭrad nikoli nia mieŭ hetkaj siły, jak ciapier".

Hetman donskich kazakoŭ, hienerał Kaledin, katory byŭ areštawaŭ radu rab. i sałd. u Rostowie na Donie, ciapier sam areštowan. U Piecìarburzi areštawali Puryškiewiča.

PIECIARBURH. (Reŭter). Načalnik kawaleryi Korniłowa, hienerał Krymow pryjechaŭ u Piecìarburh i tut zastreliŭsia.

Hienerała Kaledina areštawali ŭ wakolicach Rostowa na Donie.

Bolšaja čaść sałdatoŭ Korniłowa ŭ Łuzie pierejšla na staranu tymčasowaho uradu paśla taho, jak delehaty rady rab. i sałd. pierekanali ich ab patrebi wydać Korniłowa ŭ ruki uradu.

Minister finansoŭ i pamočnik maršałka ministroŭ, Niekrasow, padaŭsia u adstaŭku. Jaho miejsco zaniaŭ Tereščenko.

Hučkow i supracoŭniki „Now. Wr." byli areštowany, ale paśla ich iznoŭ wypuścili na wolu.

APARANDA. S Piecìarburha danosiać, što byŭšyj haława ministroŭ, kn. Lwow, i 80 inšych palitykoŭ, hłaŭnakamandujučyj wajskami ŭ Finlandzii hienerał Oranowskij i 6 inšych hienerałoŭ areštowany.

PIECIARBURH. (Reŭter). Spadziajucca hetkaj kambinacii: Kierenskij budzie hłaŭnakamandujučym, a Aleksiejew — načalnikam jaho štabu.

PIECIARBURH. Pałkoŭnik Wierchoŭskij naznačen za kiraŭnika wajennaho ministerstwa. Hienerał Ruzskij — za hłaŭnakamandujučaho paŭnočnym frontam, a Drahomirow — pałudzien na-zachodnim.

Z usiaho świetu.

BERLIN. «Vöss. Ztg." danosić z Rymu:

Pawodłuh peŭnych wiestak, Papież pierakonan, što mir nastupić u pačatku 1918 hodu.

PARYŽ. (Reuter). Kamitet złučenych socyalistoŭ zabaraniŭ swaim čłenam uwajści ŭ gabinet Penlewe.

ŠTOKHOLM. «Socialdemokraten» piše:

«U manifeści socyal-demokracija abiedźwych staron budzie pryzwana pryhatowić mirnuju konferenciju. Pabieda Kierenskaho i admowa francuskich socyalistoŭ pryniać učaście ŭ uradzie wiłajecca, jak uskareńnie mirnaj raboty».

BERLIN. Čysło deputatoŭ u niamieckim Reichstagu budzie pawialičeno na 15—20.

TEŁEHRAMY.

Niamieckije apawieščeńnia.

14.IX. Zachodni teatr:

Front Ruprechta: U Flandryi miž lesam Hutholet i kanałam Kommin-Ipr wostraja artyleryjskaja bitwa dajšła siahońnia ranicaj da barabannaho ahnia. U nače z 12 na 13 wieraśnia my wykinuli woraĥoŭ s kraju lesu na poŭnačy ad Langmarka i ŭziali ŭ pałon mnoha anhličan. U Artua i na poŭnačy ad S. Kanten u časi razwiedak uziaty pałonnyje i dabyča.

Front niamieckaho Naślednika: Na zachodzi ad Ginkur, na En, my dajšli da druhoj warožaj linii, zrabili woraham mnoha škody i wiarnulisia nazad, wiaduč pałonnych.

Uschodni teatr:

Miž Bałtyckim i Čornym morem — biez wialikšych bitw.

15.IX. Zachodni teatr.

Front Ruprechta Bawarskaho: Na fronci Flandryi artyleryjskaja bitwa krapčeła. Pry S.-Žuljen paśla barabannaho ahnia pačałasia anhlickaja ataka, katoraja była adbita; pry hetym anhličanie utracili mnoha pałonnych.

Front niamieckaho Naślednika: La darohi Som-Pi-Suen francuzy dwojčy nastupali, ale byli adkinuty, utraciŭšy pałonnych. Na uschodnim bierazi Maasu my zdabyli wiaršynu na ŭschodzi ad lesu Šom, ŭziaŭšy 300 pałonnych.

Uschodni teatr:

Biez pieramien.

16.IX Zachodni teatr.

Front Ruprechta Bawarskaho: Na fronci Flandrji, ŭždoŭž darohi Menin-Ipr, wostry ahoń artylerji. Ataki niekolkich anhlickich bataljonaŭ adbity sa stratami. Tolki na poŭnačy ad darohi worahi uwarwalisia ŭ naš pieredni akop na fronci adnoj adnej roty. Na pałudziennym uschodzi ad Arra, paśla najsilniejšaho artyleryjskaho ahnia, worahi u štučnym tumanie atakawali pry Seryzi na fronci 1500 metroŭ šyrokim, puściŭšy ŭ chod minamioty i pancyrnyje samachody. Artyleryskim i minamiotnym ahniom, a także štykami my usłudy adkinuli worahoŭ.

Uschodni teatr.

Biez pieramien.

Austryjackije apawieščeńnia.

WIENA. 13.IX. Italjanski teatr: Silny ahoń worahoŭ proci Monte S. Gabriele i na ŭschodni ad Gercu trywaje dalej. Pry ačystcy tam našych akopaŭ ad warahoŭ uziaty ŭ pałon 23 aficery i 530 sałdataŭ, zdabyty 12 kulemiotaŭ.

WIENA. 15.IX Italjanski teatr: Monte S. Gabriele znachodzicca iznoŭ pad ciažkim artyleryjskim ahniom.

Na pałudzienna-zachodnim froncie u žniŭni zbity 32 italjanskije latuny. My za hety čas utracili 11 samalotaŭ.

Kala wajny.

BERLIN. (W.T.B.). Adna z našych padwodnych łodak zatapiła u Atlantyckim akiani iznoŭ 8 parachodaŭ i 2 parušniki jomkaściu razam 31.000 tonn.

BERLIN. (W.T.B.). U Śarodziemnym mory iznoŭ zatopleny 63.000 ton.

BERLIN. (W.T.B). U kanali Lamanš my iznoŭ zatapili 4 parachody i 1 parušnik, razam 20,000 tonn.

BERLIN. Nawakoł Anhlii iznoŭ zatopleno parachodaŭ i rybałowaŭ na 22.000 tonn.

BERLIN. Ad 1 studnia da 31 žniŭnia 1917 h. našy padwodnyje łodki zatapili ŭ Śarodziemnym mory razam s karablami 226 harmat.

ABWIESTKI.

Drukawana u drukarni M. Kuchty. Wydawnictwo «Homan». Redaktar Jazep Saławiej